

eBibliotek 1800

• eBøger • Klassikere • På dansk •

Nyhedsbrev 12. oktober 2009 - 2009:02

Indhold

Lidt af hvert	1
Kommende titler	1
Hvem var J. Gøtzsche	1
Nyeste udgivelser	3
Novelle: Emile Zola: Den som elsker mig	6

Udgivet af eBibliotek 1800 v/
Kim N. Jensen.

Eftertryk tilladt med angivelse af kilde:
www.ebib1800.dk

Lidt af hvert - de kommende ebøger - og en lille gåde!

Billedet herover er et samtidigt maleri af hovedpersonerne i Hawthornes *Det røde bogstav*, som vi for nylig har udgivet, og er malet af Tompkins Harrison Matteson (1813-1884). Maleriet er blevet til under supervision af Hawthorne, og man må vel derfor antage, at det er nogenlunde på den måde, forfatteren så sine personer.

Der bliver vist længere og længere mellem nyhedsbrevene - det er nok fordi, jeg synes det er sjovere at læse end at skrive - men her er i hvert fald eet:

Vi har næsten indhentet forårets efterslæb, inden for den næste uges tid kommer *Jules Verne: To års ferie* - en af hans få værker, der bevidst er skrevet for et yngre publikum - sammen med *Turgenjev: Forårsbølger*, *Philipp Galen: Den forrykte fra St. James* og *Emile Zola: Eventyr for Ninon*, og dermed har vi taget hul på efterårets udgivelser, som ud over de nævnte bliver

- Carit Etlar: *Zilo* - med undertitlen "En Emigrants Hændelser"
- Charles Dickens: *Lille Dorrit*
- Jules Verne: *Kinfo* (En kinesers genvendigheder i Kina)

- P. F. Rist: *Jonatan*
- Rudyard Kipling: *Lille Willie Winkie*
- Vilhelm Bergsøe: *Fra Piazza del Popolo*

- desuden selvfølgelig årets julegave, der i år er en stak kortere og længere fortællinger af danske forfattere fra tiden omkring forrige århundredskifte. Omdrejningspunktet er selvfølgelig julen, men der er jo mange andre måder at skære den kage på end skildringer af hygge omkring træet og Peters Jul, (som man i øvrigt ikke vil finde i samlingen.)

Hvem er J. Gøtzsche?

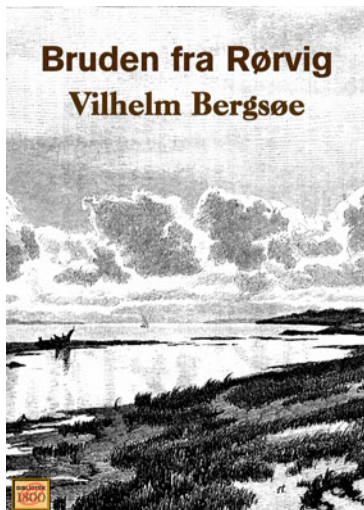
Vor udgave af *To års ferie* er en let redigeret udgave af Andreas Schou-udgaven fra 1889, oversat af J. Gøtzsche. Samme Gøtzsche stod også for oversættelsen af de to *Mathias Sandorf*-bind (1887) og *Nord mod Syd* (1888). Og det er så her, den lille gåde fra overskriften kommer ind i billedet. Det synes nemlig at være god latin at tilskrive disse oversættelser den indremissionske præst **Johannes Gøtzsche** (1866-1938) - som på tidspunktet for de tre udgivelser har været 20-22 år. Han skriver imidlertid sine "*Livserindringer*", at han var en udmærket og interesseret student af sprog som fx. hebraisk, syrisk og aramæisk, men bemærker

om sin tidlige skolegang: "Jeg nåede ganske vidt i latinen, men fik dårligt fat i de levende sprog, hvor undervisningen næppe heller var særlig fremragende". Han nævner også, at han gennemførte sine studier "uden støtte af nogen art ud over hvad forelæserne gav mig".

På samme tidspunkt befinder der sig i København en fuldt uddannet fransk-translatør ved navn **Julie Gøtzsche** (1828-1913). Hun fik bevilling i 1882, hun var ugift og boede i 1885 sammen med sin moder i Dronningens Tværgade. Desværre rummer P. R. Hvelplund: *Oplysninger om 397 translatører og translaticer, der fik bevilling i aarene 1848-1907* ikke oplysninger om, hvad de pågældende beskæftigede sig med, men jeg kan ikke frasige mig en vis tvivl: hvem har egentlig oversat Verne for Andreas Schou? Som forlægger ville jeg nok hellere betro en aut. translatør opgaven fremfor en studerende med udtalt afsky for levende fremmedsprog - med andre ord, er Johannes Gøtzsche kun udnævnt til oversætter, fordi han har været den mest kendte med et fornavn, der passede til J.'et, og derfor er randt en eller anden lidt for hurtigt i pennen?

Jeg har ingen håndfaste beviser for min teori ... så gode bud - med kilder - modtages! (OBS: Ingen præmier!)

Nyeste udgivelser

Bergsøe har i den senere tid været en pænt stor publikumssucces, og *Bruden fra Rørvig* er ingen undtagelse - faktisk topper den med omkring 60 biblioteksudlån på den korte tid, der har været tilgængelig, og ligger dermed på niveau med vores hidtidige sællert, Carl Muusmann: *Hvem var Jack the Ripper*, der har været tilgængelig siden august sidste år. Og det er - efter den gl. redaktørs opfattelse - ikke ganske ufortjent!

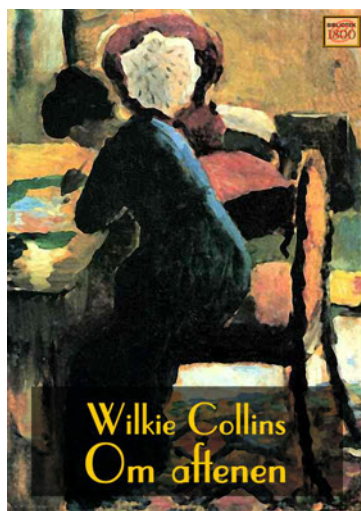
Handlingen er som følger - (uden at afsløre for meget): I den lille nordvestsjællandske fiskerby, det sandflugtsramte Rørvig, bor lodsoldermanden Lars Hansen med sin hustru og datteren Marie, der er halvt vanvittig, da fortælleren - angiveligt Bergsøe selv - møder hende første gang.

Ikke mindst takket være sin lighed med hendes forsvundne elskede får fortælleren efterhånden stykket historien om Marie sammen, hvori der bl.a. indgår en stædig fader, der ser mere på, om Maries tilkommende har penge og ejendom end om, hvorvidt datteren synes om ham, og et muligt mord på Maries elsker.

Bruden fra Rørvig udkom første gang på Gyldendal i 1872. Den foreliggende udgave er baseret på *Vilhelm Bergsøe: Poetiske Skrifter. Samlede og udgivne af Forfatteren. Bd. 4.* Gyldendalske Boghandel/Nordisk Forlag, København 1906. Forsiden er et udsnit af Vilhelm Groth (1842-1899): *Stranden ved Rørvig*, træsnit i "Ude og Hjemme" udført af kunstneren efter eget maleri.

ISBN 978-87-7979-169-5

Pris: 50.-

Det seneste skud på vores Wilkie Collins-serie er en stak af hans noveller, pakket ind i en rammehistorie om en omvandrede portrætmaler, der på grund af synsproblemer ikke kan male, og derfor kaster sig over forfattervirksomheden med sin kone som skriverkarlinde. Rammehistorien er en bagatel, men de seks noveller er der bestemt ikke noget at sige på. Vi får

En frygtelig seng - formentlig en af Collins' oftest genoptrykte historier, om en spiller, der indlogerer sig i et mystisk herberg, hvor sengehimlen bevæger sig - nedad ...

Søster Rose - er en fortælling om to adelige søskende, en trofast tjener og deres skæbne under Rædselsherredømmet i Frankrig 1793-94.

Et stjålet brev - kunne godt være en parafrase over Edgar Allan Poes historie af nogenlunde samme navn, omend de to historier - trods samme tema - har mange forskelligheder.

Fruen på Glenwith - Ida Welwyn har lovet sin moder på dødslejet, at hun altid vil passe på sin lillesøster Rosamond. Mod Idas vilje gifter Rosamond sig med en vis baron Franval. Men en skønne dag dukker en anden baron Franval op - og hvem er så den rette?

Gabriels bryllup - Den unge Gabriel opdager, at hans fader har begået et mord, hvilket dels ødelægger forholdet til faderen, dels sætter Gabriel i tvivl om, hvorvidt han som søn af en morder kan tillade sig at indgå ægteskab med en uskyldig.

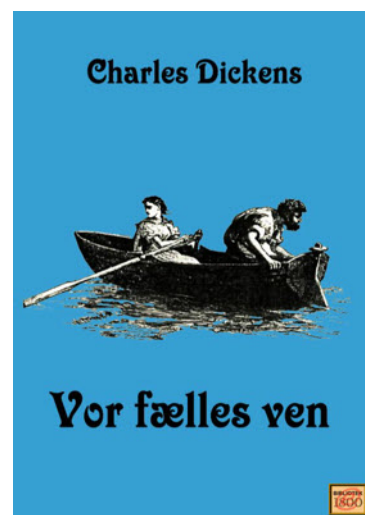
Den gule maske - Præsten fader Rocco er besat af tanken om, at kunstneren og håndværkeren Luca

Lomis formue stammer fra midler, der er stjålet fra den katolske kirke. For at kunne få fingre i pengene, sørger han for at få sin broder Fabio gift med Lomis datter, Maddalena, der dog dør året efter. For at kunne arve pengene, er det nødvendigt, at Fabio ikke gifter sig igen, så da den smukke, men fattige Nanina fanger Fabios opmærksomhed, dukker den afdøde Maddalena op fra sin grav.

Vor udgave af *Om aftenen* er fremstillet efter den vistnok eneste danske udgave fra 1863 på S. Triers Forlag i København. For den originale oversættelse af *After Dark* stod William Mariboe (1828-1866). Forside er et udsnit af den tyske maler Aug. Mackes (1887-1914) billede af sin hustru: *Elisabeth am Schreibtisch*

ISBN 978-87-7979-177-0

Pris: 50.-

Vor fælles ven er skrevet i årene 1864-65. Det er Dickens' sidste fuldendte roman, og som også andre af hans værker i begyndelsen er forvirrende mængde handlingsforløb, tilsyneladende uden sammenhæng. Nedenstående "appetitvækker" er kun dét - en appetitvækker - at give et fuldt handlingsreferat ville kræve flere sider:

Den stenrige Harmon er død, og efterlader sig vældige bjerge af det affald, der er grundlaget for hans formue, samt et testamente, ifølge hvilket hans søn John, som fjorten år tidligere efter et brud med faderen er rejst til Sydafrika, arver hovedparten af hans formue, hvis han vender hjem og hvis han gifter sig med en ham ubekendt pige, miss Bella Wilfer.

Imidlertid finder man John Harmon druknet i Themsen, tilsyneladende faldet over bord fra det skib, der skulle bringe ham hjem - eller måske myrdet af den mand, der fandt liget, "Gaffer" Hexam, en mand der lever af at udplyndre Themsens lig. Arven fra gamle Harmon overgår derfor til hans mangeårige medhjælper, Nicodemus Boffin, der bl.a. bruger sine nyfundne midler til at adoptere Bella Wilfer, til at ansætte en sekretær, den mystiske John Rokesmith, samt Silas Wegg, som dels skal lære Boffin at læse, dels læse forskellige bøger højt for ham for at højne hans kulturelle niveau, så det tilsvare hans nyfundne formue.

Rundt om denne grundlæggende handling opbygger Dickens en lang række sidehandlinger, som nævnt til at begynde med i form af en bred vifte af forvirrende billeder; efterhånden blander de sig og agerer i og mod hinanden og samles endelig til et hele (og så kan man læse bogen en gang til for at få et hele med!)

Værkets originaltitel er *Our Mutual Friend*, og det udkom oprindeligt i 19 månedlige hæfter i 1864-65. Denne udgave er fremstillet efter *Vor fælles Ven*, af Charles Dickens. Fjerde gennemsete udgave, Jacob Erslevs Forlag, København 1894. Oversætter var Ludvig Moltke (1805-1872), og for den grundlæggende nutidige redigering står Vivi N. Jensen.

Forsiden er et udsnit af en original-illustration af Marcus Stone (1840-1921). Den blå baggrund er muligvis ikke den farve, Themsen havde - dengang så lidt som nu - men floden er et vigtigt tema i bogen, og det faldt derfor naturligt at vælge en "vandig" baggrund ...

ISBN 978-87-7979-175-6

Pris: 75.-

Det røde bogstav er første gang udgivet i 1850, et år før *Huset med de syv gavle*, som vi tidligere har udsendt.

Bogen regnes for forfatterens hovedværk, omend nogle kritikere mener, at *Huset med de syv gavle* er bedre. Uanset hvad man måtte mene, er de to titler de eneste af Hawthornes 7 fuldendte romaner, vi har kunnet finde oversat til dansk. Hans noveller har ligesom Washington Irving's ført en noget stedmoderlig tilværelse i det danske med et par ukomplette samlinger af nogle *tongue-in-cheek* genfortællinger af græske sagn for børn (efter *Tanglewood Tales* og *Wonderbook for Boys and Girls*) samt diverse enkeltstående noveller i diverse af datidens ugeblade.

Men for nu at vende tilbage til det foreliggende:

Kvinden Hester Prynne - hvis mand er forsvundet og formodet druknet - har forbrudt sig mod det puritanske samfund i 1700-tallets Boston ved at få et barn med en ukendt fader. Hun nægter imidlertid at afsløre faderen, og dømmes til at stå til offentlig forhånelse på torvet og derefter i al fremtid bære tegnet på sin skam på brystet i form af et "A" - for *Adulteress* dvs. hore eller bolerske.

Da hendes mand dukker op i Boston, nægter han at vedkende sig Hester, tvinger hende til ikke afsløre, hvem han er, og slår sig ned under et påtaget navn for at finde frem til, hvem Hesters elsker og faderen til barnet er. Han har mistanke til den vege unge præst, Arthur Dimmesdale, og hans mistanke bestyrkes, da han opdager en slags ar på Dimmesdales bryst, der ligner et "A". Han flytter desårsag ind hos præsten, der er syg af samvittighedskvaler - angiveligt for at pleje ham, men er det nu også det eneste formål?

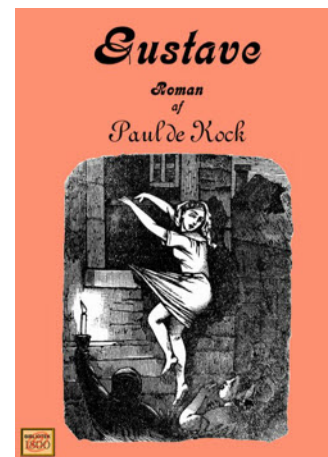
Bogens originaludgave blev udgivet af forlaget Ticknor, Reed, and Fields i Boston 1850 med titlen *The Scarlet Letter*.

Denne udgave er fremstillet efter *Nathaniel Hawthorne: Det røde Bogstav*. Oversat af Fr. Winkel Horn. A. Christiansens Kunstforlag, København - Kristiania, 1897.

For redigeringen står endnu en gang Vivi N. Jensen, og forsiden er designet af Kim N. Jensen.

ISBN 978-87-7979-178-7

Pris: 50.-

Vi har for vane nogle gange om året at udsende værker, der både er gemt og glemt - vel et resultat af en voldsom nysgerrighed hos forlæggeren. Somme tider rammer vi guld, andre gange, hm, noget andet. Men i alle tilfælde får vore læsere så lov selv at dømme, og smag og behag er som bekendt heldigvis forskellig.

Paul de Kock var en gang en af Frankrigs mest produktive og mest læste forfattere, ikke mindst uden for Frankrig, og herunder også Danmark, hvor der frem til omkring 1900 blev oversat og udsendt mere end tredive af hans romaner. Han er i dag stort set glemt, undtagen af dem, der studerer livet i Frankrig og især Paris i første halvdel af 1800-tallet.

Gustave ou le mauvais sujet fra 1821 er et af hans tidligste værker. I det store og hele en bagatel, men alligevel: Kock har formået at skrive en humoristisk roman, hvis humor stadig er forståelig og kan læses nu næsten 200 år efter uden væsentlig tåkrummen. Så helt ringe kan det jo ikke være!

Handlingen er så nogenlunde som følger: Den unge Gustave er glad for damer - alt for glad. Hans onkel, oberst Moranval, er træt af hans eskapader, og i et forsøg på at gøre ham "sat", planlægger obersten et ægteskab med en vis Aurelie, der imidlertid viser sig at være en ked-sommelig type - i modsætning til onkelens vens kone, Julie, som han sporenstregs indleder et forhold til. Da det bliver opdaget flygter Gustave med bukserne nede om haserne, springer på en forbipasserende hest og indlogerer sig hos hestens ejer. Efter en nat med den tykke Marie-Hanne møder han den små Suzon - som han sporenstregs forelsker sig i ...

- Og så videre. Vi følger Gustaves videre eskapader med Lise, fru Dubourg, madame Fonbelle osv., før han slår sig til ro med ... ?

Gustave er den af de Kocks romaner, der oftest er udgivet i Danmark. Vores udgave er oparbejdet efter: *Gustave*. Roman af Paul de Kock med Illustrationer af Bartell. Carl Andersens Bogtrykkeri u. å. (1884)

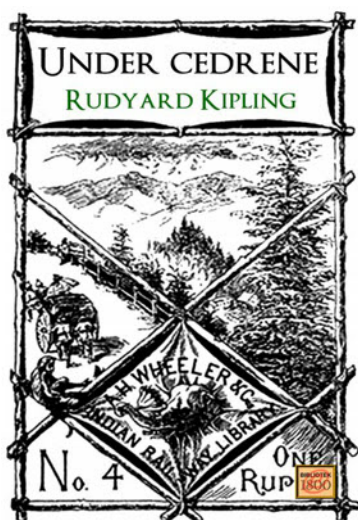
Oversætteren er ikke oplyst i bogforlægget; det formentlig en let redigeret udgave af Ludvig Jordans oversættelse fra 1841.

Forsiden gengiver en af Bartells (hvem han så i øvrigt måtte være - det er ikke lykkedes os at grave nogen detaljer frem om ham) originalillustrationer.

Nærværende udgave er redigeret af Kim N. Jensen

ISBN 978-87-7979-174-9

Pris: 50.-

Kipling sagde om denne samling, at "den handler om ting, der ikke er særligt kønne, og grimhed kan indimellem sære nogen". De seks noveller handler om engelske officerer, administratorer, deres kvinder og disses affærer med hinanden og andre mænd, om kedsomheden i den lille by Simla, om fordomme og hvad der i øvrigt foregår under overfladen i garnisonen.

Da bogen i sin tid udkom i England, blev den kritiseret for at være for ond og for kritisk over for englænderne i Indien - men måske er den bare realistisk.

De seks noveller er:

- Otis Yeeres opdragelse
- Paa afgrundens rand
- En komedie ved landevejen
- Blændværk
- En andenrangs kvinde
- Kun en løjtnant

Samlingens originaltitel er *Under the Deodars*, og den udkom første gang i 1888 samtidig på forlaget A. H. Wheeler & Co. i Allahabad i Indien og Sampson, Low, Marston & Searle i London.

Denne udgave er fremstillet efter *Rudyard Kipling. Lille Willie Winkie - Under Cedrene - Rickshaw-genfærdet*. Aut. overs. for Danmark og Norge ved A. Halling. V. Pios Boghandel/-Povl Branner, København 1912

Oversætter: Axel Halling (1869-1917)

Forsiden er taget fra den indiske førstestudgave (hvor den dog udelukkende var i sort/hvid).

Udgaven er redigeret af Kim N. Jensen

ISBN 978-87-7979-176-3

Pris: 25.-

Muusmanns output er omfattende og spænder over mange genrer. Her har vi fundet en lille kriminalroman frem.

Mange af hans romaner skæmmes af, at han på en eller anden måde skal have klistret en "lykkelig" - eller i hvert fald moralsk - slutning på, og denne er ingen undtagelse. Det ligger muligvis i den tid og det publikum, han skrev for, og der er jo under alle omstændigheder ikke så meget at gøre ved det!

Men bortset fra dén lille hage er *Fange nr. 113* skam ganske læsværdig:

Et hold fanger er udstationeret for at hjælpe med opdyrkningen af et hedeområde. En af dem, en lidt spinkel og forfinet herre - nr. 113 - blander sig ikke meget med de øvrige fanger, men bliver dog ven med den store "Smed", og fortæller, at han er uskyldig dømt. Da "Smeden" bliver løsladt, opsøger han nr. 113's hustru, og

sammen forsøger de at finde sandheden om den forbrydelse, nr. 113 er dømt for.

Den er for øvrigt filmatiseret - i 1917, med ingen ringere end Carl Th. Dreyer som manuskriptforfatter. Man kan læse lidt om filmen hos Det danske Filminstitut på siden:

<http://www.dfi.dk/faktaomfilm/nationalfilmografien/nffilm.aspx?id=33580>

Romanens originaltitel er *Fange Nummer 113 : en Kriminalroman fra Heden*; den udkom på A. Christiansens Forlag i København år 1903.

Denne udgaves forlæg er *Carl Muusmann: Fange nummer 113. En Kriminalroman fra Heden*. "Hus og Hjem"s Forlag, København 1950

Forsidedesign af Kim N. Jensen, som også har redigeret teksten

ISBN 978-87-7979-173-2

Pris: 25.-

Her har vi igen fat i en bog, som er lidt ud over det sædvanlige, ikke så meget på grund af dens litterære kvaliteter som det faktum, at en (ganske vist temmelig lille) del af handlingen drejer sig om et kæmpe-skib, der støder på et isbjerg og synker - og så at den er skrevet i 1898, fjorten år før *Titanic* sank på nogenlunde samme facon. Men det er som sagt kun en lille del af handlingen, der har den forsumpede og for-drukne, men retlinede sømand John Rowland som hovedperson. Da *Titan* for fuld fart og i tæt tåge skærer et andet fartøj midt over, er han den eneste om bord, der ikke vil lade sig bestikke til at tie om episoden, når de når havn. Titans kaptajn og officerer søger derfor at bringe ham i miskredet ved at forgifte ham med

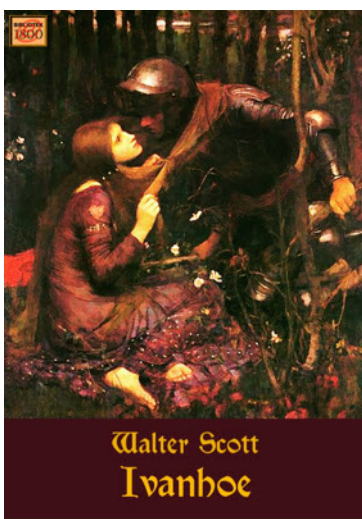
narkotika, så de kan påstå, han lider af delirium og derfor er et utroværdigt vidne. Omkring et døgn senere forliser *Titan* selv, og Rowland befinder sig alene på et isbjerg med en lille pige, datteren af hans fordums elskede, som var med om bord.

Foruden "*Titans forlis*" indeholder denne udgave to kortere fortællinger af Morgan Robertson, *En skæbnesvanger fejltagelse* og *Det usynlige lys*.

For den danske oversættelse står Kim N. Jensen efter "*The Wreck of the Titan*", som oprindeligt udkom på forlaget M.F. Mansfield i New York 1898, (her er dog brugt en udgave fra 1912, som Robertson var entreprenant nok til at få på gaden hurtigt efter *Titanic*-katastrofen. "*En skæbnesvanger fejltagelse*" er oversat af Hans Treschow (d. 1917) efter "*Torpedo*" fra samlingen "*Down to the Sea*" (1905). "*Det usynlige lys*" er oversat af Kim N. Jensen efter "*Beyond the Spectrum*" (1912)

ISBN 978-87-7979-170-1

Pris: 50.-

Ivanhoe behøver næsten ingen præsentation - den indgår i utallige mere eller mindre forkortede og bearbejdede udgaver i enhver drengs liste over *de bedste bøger* (eller sådan har det i hvert fald været engang!) - og også nogle pigers - selv om fruene siger, at den rigtige *Ivanhoe* er Anthony Andrews i TV-udgaven fra 1982 - for resten en herlig sag, som for et par måneder siden langt om længe er udkommet på DVD.

Vi har taget det skridt at grave en uforkortet dansk oversættelse frem, og det vil muligvis være et lidt anderledes - men ikke kedeligt - bekendtskab, end den udgave, man nu tilfældigvis har i erindring fra sin barn- og ungdom.

Om handlingen er kort at sige:

Den unge angelsaksiske ridder Wilfred af Ivanhoe er gjort arveløs af sin fader, dels fordi han støtter den normanniske kong Richard Løvehjerte, dels fordi han mod sin faders vilje har forelsket sig i den smukke lady Rowena, som faderen ønsker gift med den sidste arving af den angelsaksiske kongeslægt, den lade Athelstane. Wilfred er draget med Richard Løvehjerte på korstog, men vender hjem inkognito, og bliver snart indblandet i prins John og hans kumpaners forsøg på at overtage tronen i Richards fravær.

Dermed er der basis for firehundredre siders ridderturneringer, borgbelejring, ung kærlighed (ikke mindst den umulige romance mellem Ivanhoe og jødinden Rebecca), sammensværgelse og royal opofrelse - etc. etc.

Bogens originaltitel er *Ivanhoe; A Romance*, den udkom i 1820 samtidigt på forlagene Archibald Constable and Co. i Edinburgh og Hurst, Robinson, and Co. i London,

Denne udgave er fremstillet efter: *Ivanhoe*. Roman af Walter Scott. 2den Udgave. Kjøbenhavn. P. G. Philipsens Forlag, 1881.

Oversætter dengang var P. V. Grove (1832-1893), og for den nutidige redigering står Vivi N. Jensen.

Forsiden er efter et maleri af John William Waterhouse (1849-1917): *La Belle Dame Sans Merci* (Den smukke dame uden nåde - og det har sådan set ikke noget med *Ivanhoe* at gøre). Et stærkt yndet motiv for datidens engelske malere, ikke mindst den præ-raphaelitiske gruppe. Forlægget er et digt af John Keats (1795-1821), hvor det bl.a. hedder:

*I met a lady in the meads,
Full beautiful, a fairy's child;
Her hair was long, her foot was light,
And her eyes were wild.*

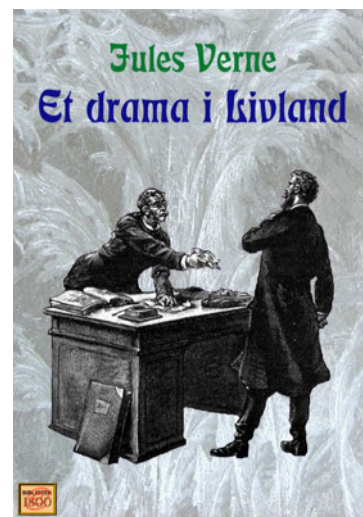
- hvilket vel uden tvivl er den scene, Waterhouse gengiver.

Damen er i øvrigt - som de vilde øjne antyder - ikke ganske ufarlig, for senere i digtet har hun lullet ridderen i søvn, og han har onde drømme:

*I saw pale kings, and princes too,
Pale warriors, death pale were they all;
They cried - "La belle dame sans merci
Hath thee in thrall!"*

ISBN 978-87-7979-172-5

Pris: 75.-

Det er med ikke ringe stolthed, at vi her på forlaget kan præsentere et af Vernes vel nok sjældneste værker - i hvert fald hvad angår den danske oversættelse, som kun findes i et bind af Allers *I ledige Timer* fra 1911.

Handlingen - der ikke har noget som helst islæt af science-fiction - er temmelig indviklet:

En flygtning fra de sibiriske miner bevæger sig over isen på Peipus-søen i Livland. Samtidig kører en mystisk rejsende med diligencen fra Riga til Pernau sammen med et pengebud fra det rige bankhus Brødrene Johausen.

Da diligencen om natten forulykker midt i ude på den øde landevej, indlogerer den mystiske rejsende sig sammen med bankbudet i værtshuset Det styrtede Kors. Morgenen derpå findes bankbudet myrdet og udplyndret, og den rejsende forsvundet. Der har kun været de to foruden kroværten i værtshuset om natten, så det er en enkel sag for dommer Kerstorf at afgøre, hvem morderen er.

Men dommere kan dømmes for hurtigt - romanen er skrevet under indtryk af Dreifuss-affæren - og når der tillige er indblandet politiske interesser, kan det let gå galt.

Værket udkom oprindeligt på forlaget Pierre Jules Hetzel i Paris 1904 med titlen *Un Drame en Livonie*. - Denne udgave er fremstillet efter: *Et Drama i Livland*. Roman af Jules Verne. Ene- ste for Skandinavien af Forf. autoriserede Oversættelse ved Victor Foss. "I Ledige Timer" bd. 62 (1911)

Forsiden gengiver en originalillustration af Léon Benett (1838-1917), hvor man kan se dommer Kerstorf fremlægge et afgørende bevis.

ISBN 978-87-7979-171-8

Pris: 50.-

Emile Zola: Den som elsker mig

Novellen i dette nyhedsbrev er hentet fra Zolas debut, en samling naive småfortællinger, satiriske eventyr og fantasier, som har meget lidt med det senere forfatterskab at gøre, med titlen "*Fortællinger for Ninon*".

Samlingen, der aldrig tidligere har været udgivet i sin helhed på dansk, udgives her på forlaget i nær fremtid. Vi har foretaget en ny oversættelse med afsæt i en forkortet norsk udgave fra 1890'erne.

I

Er hun en fornem dame, hun, som elsker mig, i silke, kniplinger og diamanter, som ligger og drømmer om vor kærlighed på en sofa i et boudoir? Er hun marquise eller her-tuginde, graciøs og let som en drøm, med et langt, raslende slæb og en lille trutmund, som er sødere end et smil?

Er hun, som elsker mig en fiks grisette, der tripper hen ad gaden, løfter op i skørtet for at springe over rendestenen og søger med blikket efter et kompliment til hendes slanke ben? er hun den venlige pige, der drikker af alle og enhvers glas, klædt i satin i dag, i groft calico i morgen, og som finder en lille smule kærlighed til dem alle i sit hjertes rigdom?

Hun, som elsker mig, er hun det blonde barn, som knæler ved sin moders side i stille bøn? Den tåbelige jomfru, der råber efter mig ved nattetide i det smalle gader? er hun en landlig brunette, som kaster skjulte blikke efter mig i forbifarten, og som tager erindringen om mig med sig hjem til sine kornmarker og vinbjerge? Er hun en fattig tiggerske, som takker mig for min almisse? Er hun en andens, en elskers eller en husbonds, som jeg fulgte forleden og ikke så sidenhen?

Er hun Europas datter, lys og skær som morgenrøden? eller Asiens datter med den gyldne teint, lig aften solens stråler? eller ørkenens datter, sort som en uvejrnat?

Hun, som elsker mig, er hun mig nær? Er hun hinsides havet eller bagom de blinkende stjerner?

Hun, som elsker mig, er hun endnu ikke født? eller er hun død for over hundrede år siden?

II

I går søgte jeg hende på markedet. Der var stor landlig fest, og søndagsklædte folk drog larmende gennem gaderne.

Lygterne var netop tændt. Den store hovedgade var med regelmæssige mellemrum pyntet med gule og blå stolper, behængt med kulørte lamper, som osede voldsomt. I træerne hang venetianske lygter og dinglede frem og tilbage. Fortovene var garneret med en række boder, hvis røde draperier lå og slæbte nede i rendestenen. Brogede stentøjssager, malede bonbons og alskens nips stod og lyste i det skarpe lampeskin.

Over det hele lå der en lugt af støv, honningkager og fede vafler. Lirekasserne skingrede, mens melhvide klowner lo og græd under en byge af ørefigner og fodspark. En vis lummerhede hvilede over denne glæde.

Over al denne larm og støj hvælvede sig sommerhimmelen med sin rene, dybe alvor. En engel havde netop illumineret den blå hvælving til en af disse himmelske fester, hvorover der hviler noget af den evige fred.

Jeg drev omkring med en følelse af forladthed midt i denne uhyre sværm. Jeg gik frem, fulgte med øjnene de unge piger, der smilede til mig, når jeg passerede forbi, idet jeg sagde til mig selv, at jeg aldrig ville se disse smil igen. Denne tanke om så mange elskende læber, set i ét nu og tabt for altid, gjorde mig trist.

På denne måde endte jeg ved et hjørne, en korsvej midt på hovedgaden. Til venstre, op mod et elmetræ, stod en noget afsides fjællebod. Foran dannede nogle skrøbelige planker en slags balustrade, og to lygter oplyste døren, som blot var to lærredsstykker i form af et gardin. I samme øjeblik jeg standsede, begyndte en mand klædt som troldmand i stor sort kappe og sort, spids hat med sølvstjerner, en tale til publikum.

"Værs'artig, mine damer og herrer," råbte han, "kom ind! Kom ind, I fine unge herrer, kom ind, I smukke unge damer! Jeg kommer med første iltog lige fra det fjerneste Indien blot for at fryde Jeres unge hjerter. Det var der, jeg med fare for mit liv har skaffet mig det kærlighedsspejl, som var bevogtet af en frygtelig drage. Mine fine herrer, mine smukke damer, jeg

bringer Dem opfyldelsen af Deres inderste drømme. Stig ind og se den, som elsker Dem! For to skilling: den, som elsker Dem!"

Et gammelt fruentimmer i danserindedragt trak gardinet fra døren, sendte et dumt blik ud over mængden og skreg med grov røst: "For to skilling: den, som elsker Dem! Kom ind og se den, som elsker Dem!"

III

Troldmanden hamrede løs på en tromme, mens danserinden akkompagnerede ham med en klokke.

Publikum nølede. Et dresseret æsel som kortspiller, en Herkules, som løfter flere hundrede pund er noget, som trækker, men hvem bryder sig om at se den, som elsker én? Det vækker ingen som helst følelser.

Jeg havde med stor interesse hørt troldmandens tale. Hans løfter svarede til mit hjertes stille ønsker, så jeg så et Forsyn i den skæbne, der havde ledet mine trin herhen. Han voksede formelig i mine øjne i øjeblikkets overraskelse, denne værdiløse fyr. Jeg syntes allerede høre ham læse mine hemmeligste tanker, se ham fæste sine lynende blikke på mig, mens han slog på sin stortromme med djævelsk raseri og råbte til mig, at jeg skulle komme ind med en stemme, der var højere end lyden af klokken.

Jeg satte foden på første trappetrin, da en hånd blev lagt på min skulder. Da jeg vendte mig, så jeg en mand stå og holde fast ved mig i frakken. Han var lang og mager, havde store hænder i et par endnu større bomuldsvanter, en rødbrun hat, luvslidt frakke, plettede og rædselsfuldt udseende benklæder, gule af fedt og mudder. Han næsten foldede sig sammen under et dybt buk og holdt så med en fløjteagtig stemme følgende tale:

"Det gør mig ondt, min herre, at sådan en dannet ung mand skal give massen et dårligt eksempel. Det er meget utilbørligt at opmuntre denne slubbert af en troldmand, som kun spekulerer i vore slette instinkter, for jeg kalder det rent ud umoralsk, disse ord, der råbes ud den tomme luft, som kalder drenge og piger sammen til udsvævelser for øjet og sjælen. Ak, folket er skrøbeligt, min herre. Vi, som har fået opdragelse og er blevet

hærdet med dannelsens stål, husk, at vi har store og vigtige pligter at passe. Lad os ikke af brødefuld nysgerrighed svigte dem, men lad os være værdige i alle ting. Samfundets moral afhænger af os, min herre."

Jeg hørte på, hvad han havde at sige. Han havde endnu ikke sluppet min frakke og kunne ikke beslutte sig til at høre op med at bukke. Jeg nøjede mig med at se ham ind i øjnene uden at svare. Han så et spørgsmål i min tavshed.

"Min herre," vedblev han med endnu et buk, "jeg er folkets ven, og jeg har menneskehedens lykke som min mission."

Han udtalte ordene med beskedent hovmod og hævdede sig pludselig i hele sin højde. Jeg vendte ham ryggen og steg op på estraden. Idet jeg løftede tæppet for at gå ind, så jeg tilbage på ham for sidste gang. Han havde fattet blidt om fingrene på sin venstre hånd med dem på den højre, og søgte at udslette rynkerne på handskerne, som han var lige ved at tage.

Så lagde Folkets Ven armene over kors, idet han gav sig til at studere danserinden med et ømt blik.

IV

Tæppet faldt sammen bag mig, og jeg befandt mig i helligheden. Det var en slags smalt og aflangt værelse med lærredsvægge og en eneste lampe, men ingen siddepladser. Nogle få personer befandt sig derinde, nysgerrige piger og støjende drenge. Forresten gik alt meget nydeligt til: et solidt tov skilte mænd og kvinder.

Sandt at sige bestod Kærlighedens Spejl slet og ret af et par små runde glasruder, en i hver afdeling, som vendte ind mod det indre af fjælleboden. Det udlovede mirakel blev udført med beundringsværdig simplicitet: man lagde blot øjet tæt ind til glasruden, og så uden spor af svovl eller torden viste den tilkommende sig. Hvorledes kunde nogen vel undlade at fæste lid til et så naturligt syn!

Jeg havde ikke mod til straks at anstille prøven. Danserinden havde i forbigående sendt mig et blik, som frøs mit hjerte til is. Vidste jeg vel, hvad der ventede mig bag denne rude? Måske et hæsligt fjæs med udslukte øjne og blåviolette læber? eller en hundredårig, der var grisk efter ungt blod? Eller måske et af de

deforme væsener, jeg ser om natten i mine mareridt. Jeg tænkte slet ikke på de blonde væsener, hvormed jeg befolker mit hjertes tomhed. Jeg mindedes alle de grimme kvinder, som viser mig opmærksomhed, og jeg spurgte mig selv med skræk, om det ikke var en af dem, jeg ville få at se.

Jeg trak mig tilbage i en krog. For at samle mod gav jeg mig til at betragte dem, som uden så mange omsvøb gik med dødsforagt for at rådspørge skæbnen. Med en vis fryd stod jeg og nød det skuespil, som disse forskellige skikkelser frembød. Alle spillede de det højre øje helt op, mens de holdt det venstre lukket med et par fingre, og så havde de alle deres særegne smil, eftersom synet behagede mere eller mindre. Ruden befandt sig temmelig lavt, så man måtte bøje sig lidt. Det forekom mig i allerhøjeste grad latterligt at se disse mennesker i lange rækker komme til det lille glashul for at få et glimt af sin søstersjæl at se.

Først kom to soldater: den ene, en gammel sergent, brunet af Afrikas glødende sol, den anden en rekrut, en knøs frisk fra ploven, hvis arme befandt sig ilde i en kappe så stor, at den kunne rumme tre som ham. Sergenten satte et meget skeptisk smil op. Rekrutten stod længe bøjet, øjensynlig smigret ved synet af sin gode veninde.

Så kom en stor mand i vid kofte og med et rødt og opblæst ansigt. Uden spor af udtryk stirrede han gennem glasruden, som om det var den naturligste ting af verden, at han var elsket af en eller anden.

Dernæst fulgte tre skoledrenge, små lapse på femten-seksten år med vigtige miner og lader, skubbende til hinanden, som om de legede at havde den fornøjelse at være en smule drukne. Alle tre svor de på, at de kendte deres tante.

Således vekslede uophørligt de nysgerrige foran ruden. Jeg kan ikke nu erindre alle de forskellige fysiognomier, som dengang slog mig. Men jeg ser stadig tydeligt de vidt opspilede øjne! De var nok de sande kærlighedsspejle, spejle, hvori kvindens ynder blev genspejlet i et hemmeligt glimt, hvori lystenhed og dumhed blandede sig sammen.

V

Pigerne ved det andet vindue morede sig imidlertid på en langt mere re-

spektabel måde. Der var ikke andet end høj grad af nysgerrighed at læse i deres ansigter, ikke det mindste uarigtige ønske, ikke den mindste stygge tanke. De kom efter tur og kastede et forbavset blik ind i tryllespejlet og trak sig tilbage, en tankefuld, en anden sprudlende af latter.

Sandt at sige forstår jeg ikke, hvad de ville der. Hvis jeg var en kvinde, om så aldrig så styg, skulle jeg sandelig aldrig få den tossede idé at ulejlig mig hen for at se den mand, som elskede mig. På dage, hvor mit hjerte var trist ved at være alene – det kunne være en sollys forårsdag – vil jeg gå hen ad en blomstrende sti og få alle, der passerede mig, til at tilbede mig. Om aftenen ville jeg vende hjem med en vældig rigdom af kærlighed.

Visselig var disse nysgerrige pigebørn ikke alle lige kønne. Skønhederne gav hele troldmanden en god dag; det var allerede lang tid siden de havde haft brug for ham. Men de grimme derimod havde vist næppe nogensinde været med til en lignende fest. Der kom en med et tyndt hår og en uhyre mund, hun kunde næsten ikke rive sig løs fra det magiske spejl. Og da hun endelig gik, lå der over hendes læber et smil så lykkeligt og hjerteskrærende som en fattig tiggers, når han har stillet sin sult efter en lang tids faste.

Jeg spurgte mig selv om, hvilke smukke tanker der vel kunne opstå i alle disse svimle hoveder. Men det var ikke noget stort problem. Alle havde de sikkert drømt om en prins, der kastede sig for deres fødder; alle ønskede at få en mere håndfast idé om den elsker, som de kun havde en vag erindring om, når de vågnede om morgenen. Der var sikkert mange bedrag; prinser bliver stadig sjældnere, og vor sjæls øjne, som ved natte-tide åbner sig mod en bedre verden, er mere hjælpsomme end dem, vi benytter os af ved dagslyset. Der var også stor glæde: synet blev bekræftet, elskeren havde den silkebløde moustache og det kulsorte hår, man havde drømt om.

Så hver eneste af dem levede i nogle få sekunder et liv i kærlighed, simple små romancer, et lille kort håb, som man kunne gætte sig til fra deres glødende kinder og stærkt bølgende barme.

Måske var alle disse piger tåber, og jeg var selv en tåbe, der så alt for meget, hvor der uden tvivl intet var at se. Men ved at iagttage dem fik jeg mit mod tilbage. Jeg bemærkede, at både mænd og kvinder i det store og

hele syntes vel tilfredse med synet. Troldmanden ville vel nok heller ikke have kunnet bringe det over sit hjerte at bedrøve sådanne ærlige menesker, som gav ham hele to skilling.

Nu var min tur kommen. Jeg nærmede mig og lagde nok så koldblodig øjet ind til ruden. Mellem to store, røde gardiner sad en kvinde i en magelig lænestol. Hun blev stærkt oplyst af flere skjulte lamper. Til baggrund var der udsændt et revnet, malet lærred, som engang i tiden sikkert havde skullet forestille en kærlighedslund med blå træer.

Min tilkommende bar, som det sig hør og bør for ethvert velopdragent syn, en lang, hvid kjole, som var snøret ganske lidt ind om livet, og faldt ud over gulvet som en skymasse. På panden sad et langt slør, som også var hvidt, og som var fæstet med en krans af hvidtjørn. Den kære engel var i sit hvide kostume et bilde på den reneste uskyld.

Hun lænede sig frem og kastede koket sine øjne hen mod mig – store, kærtegnende blå øjne. Jeg fandt hende ganske henrivende: den rene, jomfruelige pande, de fine læber, smilehuller, der var som små reder beregnet for kys, og de blonde fletninger indimellem det lette musselin. Ved første øjekast tog jeg hende for en engel, ved det andet opdagede jeg, at hun snarere var en rar ung pige, på ingen måde affekteret og meget imødekommende at se til.

Hun førte tre fingre til læberne og sendte mig et kys med en hilsen, som ikke bar det ringeste spor af skyggenes verden i sig. Da jeg så, hun ikke agtede at fordufte, fæstede jeg hendes træk i min erindring og trak mig så tilbage.

Da jeg gik ud, så jeg "Folkets Ven" stige ind. Den alvorlige moralprædikant søgte at undgå mig nu, da han selv skulle til at give et slet eksempel på nysgerrighed. Hans lange ryg bøjede sig i en halvcirkel, han skælvede af attrå; så – da han ikke kunne komme længere ned – kyssede han den magiske rude.

VI

Jeg steg ned ad de tre trappetrin og befandt mig atter ude blandt mængden. Nu, da jeg kendte den, som elskede mig på hendes smil, var jeg bestemt på at opsøge hende.

Lamperne osede, larmen og hurlumhejet tiltog, og sværmen trængte så-

dan på, at boderne var nær ved at kæntré. Festen var nu nået til det punkt af overstrømmende munterhed, da man endog kan opnå den lykke at blive kvalt.

Når jeg hævede mig på tåspidsen, havde jeg en hel horisont af lærredshuer og silkehatte. Jeg kunne kun avancere ved at puffe til herrerne og med forsigtighed flytte damernes slæb. Skulle det måske være denne lyserøde hætte? eller måske den lille tylshat dér med lilla bånd? eller måske denne nydelige stråhat med strudsefjer? Ak! hættens ejerinde var ved de tresindstyve år; tylshatten afskyeligt grim og støttede sig til en brandkonstabels skulder; mens stråhatten lo højt og sendte mig to store, kønne øjne; men jeg genkendte dem slet ikke.

Der hviler over enhver folkemasse noget forunderligt beklemmende, som om en frygtens ånd sneg sig rundt blandt den og udbredte angst og medlidenhed. Jeg har aldrig befundet mig i en større forsamling uden at føle en art ildebefindende. Jeg har ligesom en forudfølelse om, at en eller anden fare truer, at et eneste lyn var nok til at slå dem med ubevægelighed og bringe dem til evig tavshed.

Jeg sagtnede lidt efter lidt farten for at betragte denne lystighed, som pinte mig ind i hjertet. Derhenne under et træ i det kulørte lygteskin stod en elendig, gammel tigger. Hans lemmer var stive og forvredne af lammelse. Han vendte sit gustne ansigt mod de passerende og plirrede med øjnene på en ynkelig måde for derved at opvække endnu større medlidenhed. Af og til fo'r der en skælven gennem hans lemmer, der mindede om et vindstød i de visne grene på et træ. De unge, rødmende piger fnisede, når de gik forbi dette hæslige syn.

Længere borte i en knejpedør var to arbejdere kommet i slagsmål. I kampens hede var glassene væltet, og den røde vin randt ned på fortovet og blev liggende som blodet fra dybe sår.

Latteren forekom mig som hulken, lysene som en uhyre ildebrand og menneskene som forstenede af skræk.

Imidlertid vandrede jeg omkring og ledte blandt de unge ansigter, men uden at finde den, som elsker mig.

VII

Ved en af lygtepælene så jeg en mand stå i dybe tanker. Han betragtede lygterne på en sådan måde, at jeg forstod, at han søgte løsning på et eller andet vanskeligt problem. Denne mand var ingen anden end "Folkets Ven".

Han opdagede mig, idet han drejede hovedet.

"Min herre," sagde han, "den olie, man bruger til sådanne fester koster 20 sous literen. Hver liter er nok til 20 af den slags beholdere, som vi her ser; det er altså 1 sou beholderen. Nuvel, ved denne stolpe er der 8 rækker og 16 lygter i hver række, altså 128 beholdere. Videre - følg nu nøje mit overslag - har jeg talt 60 stolper, det bliver 7680 beholdere altså lige så mange sous eller, om De vil, 384 francs."

Under sin højrostedede tale havde "Folkets Ven" gestikuleret ivrigt og understreget talstørrelserne stærkt, mens han stadig bøjede sin lange skikkelse som for at komme inden for min svage forståelseskreds. Da han tav, knejsede han triumferende, foldede armene og så på mig med et gennemborende blik.

"Tre hundrede og fire og firs francs i bare olie," skreg han ud, understregende hver eneste stavelse, "når fattigfolk mangler brød, min herre! Jeg spørger Dem, jeg spørger Dem med tårer i øjnene: Ville det ikke være hæderligere for menneskeheden, om man uddelte disse 384 francs blandt denne menigheds 3000 fattige? Denne kærlighedsgerning ville skaffe hver enkelt et brød til to og en halv sou. Denne tanke kan nok bringe en blødhjertet sjæle til eftertanke, min herre."

Da han så, at jeg betragtede ham med nysgerrighed, vedblev han med hendøende røst, mens han trak sine handsker bedre på:

"Den fattige har ikke lov at le, min herre. Det regnes for uærligt af ham, hvis han et øjeblik glemmer sin fattigdom. Hvem skulle vel begræde folkets ulykker, hvis regeringen ofte sørgede for at traktere dem med sliq en overdådighed."

Han aftørrede en tåre og forlod mig. Jeg så ham gå lige ind til en vinhandler, hvor han druknede sin bevægelse i en fem-seks gode glas.

Den sidste lygte var netop slukket. Menneskemassen var opløst. Under træerne skimtede jeg nu kun nogle enkelte mørke skikkelser, elskende par, drukne efternølere og politikonstabler. Boderne på begge sider af avenuen stod grå og lydløse som teltene på en forladt slagmark.

Nattebrisen, som var fugtig og kølig, bibragte træernes blade ligesom en gysen. Lummerheden var veget for en velgørende friskhed. En dyb stilhed faldt lidt efter ned fra himmelhvælvingen, og stjernernes illumination havde afløst lygternes.

Jeg følte mig helt oplivet. Med raske skridt gik jeg op og ned i alleen, da jeg så en grå skygge glide langs husvæggene. Den kom imod mig, hurtig, tilsyneladende uden at lægge mærke til mig. Jeg kunne af den lette, ryt-miske gang og klædedragten skønne, at det måtte være en kvinde.

Hun var lige ved at støde ind i mig, da hun instinktivt slog øjnene op. Ved en nærtstående gaslygtes skin genkendte jeg hende, som elskede mig. Ikke den udødelige ånd i den hvide musselins skymasse, men en fattig jordisk pige i en luvsidt calicos kjole. Hun så dog stadig bedårende ud i sin fattigdom, skønt bleg og træt. Jeg kunne ikke nære tvivl; det var de store øjne, de kærtegnende læber fra synet. Men når man så hende således på nært hold, kunne man se, at hendes blide træk var et resultat af lidelser.

Hun standsede et øjeblik, jeg greb hendes hånd, som jeg kyssede. Hun så op på mig med et vagt smil uden at forsøge at trække den tilbage. Hun så, at jeg forblev tavs, og at følelserne overvældede mig, hun trak på skuldrene og fortsatte sin hastige gang.

Jeg løb efter hende, fulgte med hende, lagde armen om hendes liv. Hun lo stille for sig selv; så skælvede hun og sagde lavmælt:

"Jeg fryser, lad os gå hurtigere."

Stakkels engel, hun frøs! Hendes skuldre rystede under det tynde blå sjal i den kølige nattevind. Jeg kyssede hende på panden og spurgte blidt:

"Kender De mig?"

Hun løftede blikket for tredie gang og svarede uden at tøve:

"Nej."

Jeg ved ikke hvilken hastig tanke, der fo'r gennem mit hoved. Det gøs i mig.

"Hvor skal vi gå hen?" spurgte jeg.

Hun bare trak på skuldrene, satte en ligegyldig trutmund op og svarede med barnlig stemme:

"Hvor du vil, det er mig ligegyldigt."

IX

Vi gik videre, et langt stykke ned ad avenuen.

På en bænk sad to soldater, hvoraf den ene talte højtideligt, medens den anden lyttede til med respekt. Det var sergenten og rekrutten. Sergenten, der lod til at være noget beruset, gav mig et hånligt buk og mumlede:

"Rige folk låner undertiden ud."

Rekrutten, der var en blid og enkel sjæl, sagde i en klagende tone:

"Jeg havde kun hende; De stjæler den, som elsker mig fra mig."

Jeg gik over på den anden side af gaden og fortsatte min gang.

Tre knægte kom os i møde; de havde hinanden under armen og sang i vilden sky. Jeg kendte straks vore skoledrenge. De ulykkelige småfyre behøvede ikke mere at lade som om de var berusede. De standsede, brast i latter, fulgte mig nogle få skridt og råbte efter mig med usikre stemmer:

"Hoho! Deres frue bedrager Dem; det er hende, der er *hun, som elsker mig*."

Jeg følte en kold sved om panden. Jeg skyndte mig afsted af alle kræfter, ville flygte, havde glemt den unge pige ved min side. Ved enden af avenuen, netop da jeg trådte ned fra fortorvet for endelig at komme bort fra dette uvenlige nabolag, faldt jeg over en mandsperson, som lå nok så komfortabelt i rendestenen. Han hvilede hovedet mod brostenene og vendte ansigtet mod himmelen, medens han på fingrene gjorde et meget indviklet regnskab op.

Han bevægede øjnene, og uden at flytte hovedet fra sin pude, sagde han utydeligt:

"Ah, det er Dem, min herre! De kunne gerne hjælpe mig med at tælle stjernerne. Jeg er allerede nået til flere millioner, men jeg er bange for at glemme nogen. Det er alene på statistikken, at menneskehedens lykke beror."

Han fik et anfald af hikke. Derpå fortsatte han grædende:

"Ved De, hvad en stjerne koster? Forsynet må have en vældig udgift dér, medens folket mangler brød. Hvortil tjener alle disse lys? Kan de spises? Til hvilket praktisk formål kan de bringes i anvendelse? Hvilken brug har vi for en sådan evigtvarende fest? Men det er, som jeg siger: Gud har ikke den ringeste forstand på social-økonomi."

Det var lykkedes ham at komme op at sidde; og han kastede et bekymret blik omkring sig, idet han rystede indigneret på hovedet. Da først fik han øje på min ledsagerinde. Han fo'r sammen og blev ganske rød. Han rakte armene ud mod hende:

"Se! Se!" fortsatte han, "det er jo *hun, som elsker mig*."

X

"Jeg skal fortælle Dem, hvordan det er," sagde hun til mig: "Jeg er fattig og tager, hvad der kommer for at få til livets ophold. Sidste vinter stod jeg femten timer om dagen ved en vævestol, men havde alligevel ikke mad hver dag. Ved forårstid kastede jeg nålen ud ad vinduet. Jeg havde fundet en beskæftigelse, der var mindre udmattende og mere indbringende.

Hver aften klæder jeg mig i hvid musselin. Jeg sidder i en slags bås i en magelig lænestol og alt, hvad jeg skal, er at smile fra kl. seks til midnat. Af og til nikker jeg lidt og sender et fingerkys ud på lykke og fromme. For det får jeg tre francs pr. aften.

Foran mig, bag et lille hul med en glasrude, ser jeg hele tiden et øje, der stirrer uafsladeligt på mig. Snart er det et mørkt, snart et lyst. Var der blot ikke det øje, ville jeg føle mig fuldkommen tilfreds, men det ødelægger det hele. Undertiden bliver jeg så grebet af en så frygtelig angst, at jeg ligefrem får lyst til at skribe af fuld hals og flygte.

Men man må jo arbejde for føden. Og derfor smiler jeg og hilser og kaster fingerkys. Ved midnat tørrer jeg sminken af og tager min simple calicos kjole på igen. Bah! Hvor mange kvinder gør sig ikke til for en mur uden at være tvunget!"